

NAPAD NA PROFESIJU MEDICINSKIH SESTARA

(U povodu pisma Polonije Lorković pod naslovom "Za medicinske sestre" Vjesnik, Pisma čitatelja, 3. svibnja: Točno je da se u Hrvatskoj već nekoliko godina osjeća nedostatak medicinskih sestara i tehničara, ali rješavanje toga problema rušenjem obrazovne ljestvice više je nego pogrešno)

Suočeni s nedostatkom medicinskih sestara i tehničara, zemlje u zapadnoj Europi i SAD, a odnedavno i mnoge zemlje u istočnoj Europi čine upravo suprotno - podižu razinu dodiplomskog a i postdiplomskog školovanja medicinskih sestara i tehničara. Pa tamo nije rijetka titula magistar sestrinskih znanosti, doktora sestrinskih znanosti. Danas se u radni proces uvode pomoćni radnici koji preuzimaju poslove iz okoline bolesnika.

U vašem cijenjenom listu od 3. svibnja 1995. godine u rubrici "Pisma čitatelja" objavljeno je pismo čitateljice Polonije Lorković iz Zagreba pod naslovom "Za medicinske sestre". U pismu je gđa Lorković "zabrinuta" zbog nedostatka medicinskih sestara i tehničara, te predlaže dvogodišnje školovanje za medicinske sestre i tehničare. Zahvaljujem gđi Lorković na brizi zbog nedostatka medicinskih sestara i tehničara, no njen prijedlog je napad na profesiju medicinskih sestara i tehničara u Hrvatskoj i to upravo tjedan dana prije Međunarodnog dana sestrinstva.

Isto u drugim zemljama

Točno je da se u Hrvatskoj već nekoliko godina osjeća nedostatak medicinskih sestara i tehničara, ali rješavanje toga problema rušenjem obrazovne ljestvice više je nego pogrešno. Suočeni s nedostatkom medicinskih sestara i tehničara, zemlje u zapadnoj Europi i SAD, a odnedavno i mnoge zemlje u Istočnoj Europi čine upravo suprotno - podižu razinu dodiplomskog pa i postdiplomskog školovanja medicinskih sestara i tehničara. Tamo nije rijetka titula magistar sestrinskih znanosti (MNS) i doktora sestrinskih znanosti (Dn S ili Ph D in Nursing). Samo u SAD do konca ovoga stoljeća nedostajat će oko dvjesto-tristo tisuća medicinskih sestara i tehničara. Recimo samo da u SAD trenutno (po podacima iz American Journal of Nursing 6/1994.) radi 2.239.816 medicinskih sestara i tehničara svih specijalnosti i edukacijskih subspecijalizacija i znanstvenih titula.

Noćni rad i smjene

Suočene s lošim radnim uvjetima (noći rad, rad u smjenama, slabim plaćama, nemogućnošću napredovanja i dodatne institucionalne izobrazbe, mnoge medicinske sestre i tehničari jednostavno daju otkaze u bolnicama, te počinju raditi nešto drugo - lakše i bolje plaćeno. Taj trend traje već nekoliko godina, a trajat će još, ako se nešto ne učini. Zbog svega toga danas u Republici Hrvatskoj imamo pet skupina medicinskih sestara i tehničara. Medicinske sestre i tehničari koje/koji rade, ali istodobno traže bilo kakvo zaposlenje izvan profesije, te kada ga nađu daju otkaze u bolnicama. Tako danas nije rijetkost za medicinske sestre i tehničari rade kao trgovci, tajnice i sl. Medicinske sestre koje svoju egzistenciju pronalaze u izvanrednom studiranju te nakon diplomiranja započinju raditi u novoj profesiji.

Odlaze i u Kuvajt

Medicinske sestre i tehničari koje svoja znanja i iskustva stavljaju na raspolaganje privatnom poslodavcu ili same postoje privatnici (kućna njega isl.). Medicinske sestre i tehničari koje svoja znanja i iskustva stavljaju na raspolaganje stranom poslodavcu, tj. odlaze na rad izvan granica Hrvatske, ponajviše u Njemačku, Švicarsku i Austriju. U zadnje vrijeme popularan je odlazak u prekomorske zemlje - Australiju, Novi Zeland, Kanadu i SAD, no neki se zadovoljavaju i privremenim odlaskom u Kuvajt, gdje se za godinu-dvije može zaraditi, za naše uvjete, malo bogatstvo. Medicinske sestre i tehničari koji i dalje rade u svojoj profesiji i to ne namjeraju mijenjati, jer vole svoje posao i svoju domovinu. Ovo kretanje traje već nekoliko godina, no agresija na Hrvatsku samo je ubrzala probleme. Veliki broj bolnica, koje su preko noći postale ratne bolnice, suočile su se s velikim izazovima - od mnoštva ranjenika i oboljelih, koji su zahtijevali hitan prijam i skrb, do nedostatka svega (lijekova, opreme i kadrova, posebice medicinskih sestara i tehničara).

Tečaj pomoćnih radnika

Mnoge medicinske sestre napustile su ratna područja Hrvatske iz nekoliko razloga,

od odlaska na "drugu stranu" do straha za svoje i živote svojih najmilijih. Nakon smirivanja ratnih djelovanja, Ministarstvo zdravstva, uviđajući te probleme, započinje školovanje putem tečaja pomoćnih radnika u zdravstvu, koji iza završetka tečaja preuzimaju poslove koji i nisu bili poslovi medicinske sestre i tehničara, ali ih do tada nitko drugi, osim njih, nije mogao i htio obavljati. Ni danas nije rijetkost da medicinska sestra i tehničari, posebice u poslijepodnevnoj smjeni, skrbe za tridesetak pa i više bolesnika, što, ovisno o odjelima, ponekad i nisu bili u stanju izvršiti sve radne zadatke i poslove koje su morali. Upravo zbog toga su u radni proces uvedeni pomoćni radnici koji preuzimaju poslove iz okoline bolesnika, a sama medicinska sestra sada ima puno više vremena da provede uz bolesnika i obavlja poslove koje su do sada bili zanemareni, posebice zdravstveni odgoj i ispravljanje loših navika bolesnika.

Potreba specijalizacije

Sve veća subspecijalizacija u medicini neizbježno će dovesti i do potrebe specijalizacije medicinske sestre i tehničara, što se do sada uspješno izbjegava i od strane liječnika pa i od strane medicinskih sestara i tehničara samih. Ne treba otkrivati toplu vodu. Dovoljno je uzeti strana iskustva. Nisu Amerikanci glupi kada su omogućili doktorate medicinskim sestrama i tehničarima. Znaju oni da je to korisno za njihovi sistem zdravstvene zaštite jer na koncu konca to je "cost effective". Naposljetku, upitao bih gđu Poloniju Lorković i ovo: Kakvu bi prvu pomoć primili ranjenici u Domovinskom ratu pa i Zagrepčani, Sišćani, Karlovačani, Županjci i ostali civili kada bi im prvu pomoć pružala priučena sestra školovana dvije godine?

DAVOR ZEC

UREDNIK HRVATSKOG ČASOPISA
ZA MEDICINSKE
SESTRE I TEHNIČARE
"FLORENCE", OSIJEK